

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

2. Quid sit perseuerantia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

CAPVT II.

Quid sit Perseuerantia.

Quoniam rectæ operationis, omnisque virtutis tum demum solida fundamenta iaciuntur, si certa & cognita veritate nituntur: nec enim incerta vel incognita, prudenti mentis nostræ destinatione persequi possumus: antequam longius progrediar, quid de Perseuerantia sentiendum sit edicam.

Primò ergo sic habendum, Perseuerantiam, vt virtus est, eam denotare fortitudinem & constantiam animi, qua fit vt ne diuturnitate pugnæ fatiscens, cæpta bona abiumpat, fractusque à proposito resiliat: sed quibusuis perruptis obicibus in præfixum sibi scopum inuariato cursu ad extremum vsque decurrat.

*Vide Less.
de Iust. &
iure lib.
3. c. 2. d. 1.
& 6.*

Quod vt certo tutoque consequatur, duo præster necesse est: nam & labores atque molestiæ ex diuturnitate rei emergentes exhauriendæ sunt, atque superandæ: & in eo quod semel cæptum est, tamdiu continenter elaborandum, donec finem quem ratio præscriperat allequatur; sin minus, & proposito & perseuerantia excidisti.

Verùm ista seu perpetuatio seu continuatio operis, non alia est, quàm vt suis stas, & pro rei natura conuenientibus temporibus id fiat vnde iudicari merito possis in eodem proposito permanere: quare diuersa de diuersis rebus erit iudicatio. qui enim ab habitu, à loco, & ab instituto Religioso, vel ad momentum recedet, is defecisse, & à perseuerantia excidisse dicetur; non tamen vel à litterarum, vel à virtutis alicuius studio resiliisse censetur, qui his nonnumquam intermissis, fessas vires honesta quiete reparauerit: istud enim natura sua numquam, hoc interdum potest interrumpi.

Et verò huius diuersitatis indicationem facillè ab ipsis rebus hauriemus. quis enim non videt, institutum vitæ cuiusque sic obseruandum, vt ab eo numquam & nusquam discessionem vllam facere liceat; negotia verò cætera sic nobis esse curanda, vt nequaquam negligi, sed potius moderatione prudenti transigi putentur, si suo tempore intermissa, suis occasionibus resumta, vbi licet, & quâ licet, virgeantur? Quin imò, non minima hæc, seu moderationis animi, seu prudentiæ pars est, vt neque intemperantiùs, neque pertinaciùs quàm res aut tempora postulant, conatus tuos virgeas.

Quædam sunt quæ vbi semel consecutus fueris, factum est satis; id restat vnũ vt ne perdantur: ita scientiæ, & nonnullarum virtutum quidam est terminus. At sunt alia, quæ ad eò nobis necessaria sunt, vt numquam absque eis esse sine extrema pernicie possimus: cuiusmodi sunt ea omnia, quibus obseruandis per-

per-

perpetua lege deuincimur: vnde numquam à gratia excidere, numquam sine illa, ex hac vitæ statione discedere possumus; nisi si in æternum perennatis nos cruciatibus obligare malimus.

Perseuerat igitur seu in virtute, seu consilio, seu vitæ instituto, quicumque suum ad metam destinatam cursum dirigit, siue sit ille continuus, siue pro rei optatæ conditione ita prudenter interruptus, vt suæ, tanto velocius ad eandem prouolandi, occasione vigil incumbat: non sic, si ignauia, si tædio, si pauore & languore victus otiaur, quippe tunc tamdiu à Perseuerantia deficit, quamdiu rectè cæpta enerui mente, nullaque recta ratione destituit. At verò qui indefessus porro pergit, si in peculiarem illam, quam adamare cæpit, honesti formam irretortos animi oculos figit, vt si castitatis, si obedientiæ, si cuiusquam virtutis decorem deperit, pulcroque conatu non cessat eam persequi; hæc eiusmodi viri laudatissima perseuerantia, est quædam in eadem seu castitate, seu obedientia, seu alia qualibet virtute continuatio, fortisque perduratio: estque eiusdem illius virtutis vel modus, vel gradus & laus præstatio. Erit autem peculiatis & propria quædam virtus, quæ Perseuerantia dicitur, si quando ideo in castitate, vel obedientia, vel quauis virtute perseuerabitur, quia per se honestum atque laudabile putatur, si vsque ad debitum atque consentaneum finem perdureretur. Valer autem hæc obseruatio, vt in ipso cogitationum & actionum nostrarum decursu, modò in hunc, modò in illum, modò in vtrumque affectum, incendè & non inutiliter proclinare possumus: nempe amando, vel ipsammet castitatem, obedientiamue perdurantem, vel eam ipsam quæ in perseuerantia honesti inest honestatem, vel hæc vtraque mixtim & simul oculis mentis obiecta.

Sed est alius Perseuerantiæ significatus, iuxta quem id nominis fermè vsurpare familiariter solemus, vt denotetur eximium illud electorum donum, quo fit vt extremus vitæ limes, non nisi gratia diuina comitante, tutante, exornante claudatur. Sed & in hac significatione nonnumquam sic nomen arctatur, vt solam illam extremam, omniaque claudentem Perseuerantiam complectatur. Interdum autem, eius complexu, omnem illam diuinarum gratiarum feriem comprehendimus, qua fit vt ab initio ad finem vsque siue sine prolapsione, siue post lapsum feliciter resurgendo curratur.

Et quidem vt humanæ vitæ rationes, partibus plurimis, itque diuersissimis constant, ita sunt grauiora, leuiora, & varia multa, in quibus perseuerantiæ ratio faciliior, difficiliior, magis aut minus exigitur. Minuta sunt non pauca, quæque frequentatione nimia, vel vilescunt, vel humanæ perseuerantiæ metas prope modum exeunt; quis verbo, gestu, cogitatione liberiùs euagante non labitur? Sunt, à quibus cum excideris, contra boni quidem viri, & in officio bene sibi constantis munus feceris, vt quando in peccati aliquanto grauioris fraudem

dem implicatis: at nondum tamen ab omni fortis perseverantiae laude deiectus esse censetur. Verum sunt alia, vel suo genere tam singularia, vel dignitate tam eximia, vel felicitudine tam propugnanda, ut qui semel ab illorum possessione exciderit, ab perseverantia excidisse, omnibusque vertumnis iniquissimis infelicitate agitari putetur: quid enim dixeris, aut speraveris aliud de Christiano, qui semel à fide in Deum excidat; de Religioso, qui instituti quod semel singulari Dei beneficio amplexus est, fœdus desertor evadat? credesne, vilius unquam rei dispensatorem, vel conservatorem bonum esse posse, qui tam certæ salutis, thesaurum tantum, tam nulla (quamcumque enim prætexerit, præ tanto bono nulla esse debuit) qui inquam celestem thesaurum illum, tam nulla causa sic perditè prodegit, sic ignavè manibus eripi, aut ultro etiam dilabi sit passus? vel extremæ istud est dementiæ, vel stolidissimæ ignorantis, vel improbitatis planè depositæ. Summus igitur in retinendis rebus tantis, est nobis conatus adhibendus: summa res agitur, si cedis cadis, potius est vita, quàm loco cedere; fortis miles, quid expavescis? sub oculos imperatoris Dei depugnas, eo præsentem nemo vincitur, qui nolit vinci: ista, perdura, obiste, & hoc solo debellasti.

Sed ut ad institutam Perseverantiæ explanationem redeam, nequaquam omittere debet quod benè animadvertit D. August. Aliud esse donum perseverantiæ, quo quis perseverare potest, quale donum in Adamo fuisse, ut in iustitia primigenia perseverare posset, nemini dubium est. Aliud verò donum, quo aliquis re ipsa perseverat, quod quicumque nunc à Deo accipiunt, si non latiore, quàm Adamus, at potentiore gratia fruuntur: per hanc enim in natura fragili victorem hostem vincunt, & carnem insultantem depresso spiritui subiugando, in antiquam se libertatem vindicant. Quippe ut sanctus ille Doctor præclare scripsit, Tanta est hæc gratia, ut non solum per illam recuperet, quam perdiderat libertatem, & sine illa nec apprehendere bonum, nec permanere in bono possit; sed etiam eò usque efficaciam procedit, ut volentem hominem ad bonum volendum inducat. Est quippe in nobis per hanc Dei gratiam, non solum in bono recipiendo & perseveranter tenendo posse quod volumus, verum etiam constanter & perseveranter velle quod bonum per eam possumus. Nunc ergo Sanctis in regnum Dei per gratiam Dei prædestinatis, tale adiutorium perseverantiæ datur, ut eis perseverantia ipsa donetur: non solum ut sine isto dono perseverantes esse non possint, verum etiam ut per hoc donum non nisi perseverantes sint. Et mox ut doni magnitudinem ostendat, Maior, inquit, libertas est necessaria adversus tot & tantas tentationes (quæ in paradiso non fuerunt) dono perseverantiæ munita atque firmata, ut cum omnibus amoribus, terroribus, erroribus suis, vincatur hic mundus. Hoc Sanctorum martyria docuerunt. Denique Adam & terrente nullo, insuper & contra Dei verrentis imperium libero vsus arbitrio, non stetit in tanta felicitate, in tanta non peccandi

Libr. de
corrupt.
& 11.
& 12.

di facilitate: isti autem, non dico terrente mundo, sed sciante ne starent, steterunt in fide: cum videret ille bona presentia qua fuerat relicturus; isti futura, qua accepturi erant, non viderent. Vnde hoc, nisi donante illo à quo misericordiam consecuti sunt vt fideles essent, à quo acceperunt spiritum non timoris, quo persequentibus cederent, sed virtutis, & caritatis, & continentia, quo cuncta minantia, cuncta cruciantia superarent: Illi ergo, nempe Adamo, sine peccato vllò data est, cum qua conditus est, voluntas libera, & eam fecit seruire peccato: horum verò cum fuisset voluntas serua peccati, liberata est per illum, qui dixit; Si vos filius liberauerit, tunc verè liberieritis. & accipiunt tantam, per istam gratiã ^{Ioan. 8.} libertatem; vt quamuis quamdiu hic viuant, pugnent contra concupiscentias peccatorum, eisq; nonnulla surrepãt, propter que dicant quotidie, Dimitte nobis debita nostra; non tamè vltiã seruiunt peccato quod est ad mortem. Denique conclusurus hunc locum, Subuentum est igitur, inquit, infirmitati voluntatis humanae, vt diuinã gratiã indeclinabiliter & insuperabiliter ageretur; & idèò quamuis infirma, non tamen deficeret, neque aduersitate aliqua vinceretur. Fortissimo (Adamo) dimisit, atque permisit facere quod vellet; infirmis seruaui, vt ipso donante inuictissime quod bonum est vellent, & hoc deserere inuictissime nollent. En igitur quanta, quæ per Iesum Christum hominibus donatur gratia, quibus illa votis arcessenda, quanta sollicitæ mentis cautione retinenda?

CAPVT III.

Quid de Perseuerantia Concilium Tridentinum doceat.

GRauissima est sacrosancti Tridentini Concilij de Perseuerantia sententia, quam totam totidem verbis referam, suumque illi locum à cæteris eximium relinquam. Ergo sess. 6. cap. 13. sanam contra fatuos hæreticorum errores doctrinam statuens, ita loquitur: Similiter de perseuerantia munitur de quo scriptum est, Qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit: quod quidem a ^{Matth. 10.} aliunde haberi non potest, nisi ab eo qui potens est eum qui stat statuere, vt perseueranter ^{& 24.} stet, & eum qui cadit restituere: nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur: tamen si in Dei auxilio firmissimam spem collocare & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut cepit opus bonum, ita perficiet, operans ^{Philip. 2.} velle & perficere. Verumtamen qui se existimant stare, videant ne cadant, & cum ^{1. Cor. 10.} timore ac tremore salutem suam operentur, in laboribus, in vigilijs, in eleemosynis, in orationibus & oblationibus, in ieiunijs & castitate: formidare enim debent (scientes quod in spem gloriae, & nondum in gloria renati sunt) de pugna qua superest cum carne, ^{1. Pet. 1.} cum mundo, cum diabolo: in qua victores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo ^{Rom. 8.} obtemperent dicenti; Debitorum sumus non carni, vt secundum carnem viuamus; si enim ^{secun-}